

ש מעתא למיקתא

גליון סא' - פ' בהעלותך ה'תשע"א / קהילת "חניכי הישיבות" - רמות ב'

האם מותר להשיב לעכו"ם השואל בדברי תורה

אמרו חז"ל בסנהדרין (נט). עכו"ם שעוסק בתורה חייב מיתה, יש אומרים משום גזל, ויש אומרים משום דכתיב "מורשה" אל תקרי מורשה אלא מאורסה, כנערה המאורסה דבסקילה. ובחגיגה (יג). אמרו אין מוסרים דברי תורה לעכו"ם שנא' (תהלים קמז-ט) "לא עשה כן לכל גוי ומשפטים כל ידעו".

ועיין בתוס' (חגיגה שם ד"ה אין מוסרין) שאע"פ שאסור לעכו"ם ללמוד וממילא גם אסור לישראל ללמד משום לפני עור מיי"מ לימדונו חז"ל, דאיכא איסור ללמד משום "לא עשה כן לכל גוי", כי איכא נפ"מ בזה היכן דלא שייך לפניע, וכגון דאיכא עכו"ם אחר שיכול ללמדו דאע"פ דליכא לפניע מיי"מ אסור ללמד. אולם הרמב"ם (מלכים פ"י ה"ט) לא הביא שאסור ללמד, ועי' בזה במנחת חינוך (מצוה רלב אות ג). ועי' עוד בשו"ת מהרצ"ח (סי' לב) ובדבריו בדברי נביאים (ספ"ח בהגה) ועי' לקמן מש"כ בשם הבאר שבע.

והנה אע"פ שאמרו חז"ל שעכו"ם שעוסק בתורה חייב מיתה. מיי"מ כבר כתב הרמב"ם (מלכים פ"י ה"ט) דאינו נהרג. ועיין בכסף משנה (שם) שכתב דס"ל להרמב"ם דמה שאמרו בסנהדרין (שם) הם אסמכתות, וכוונת חייב מיתה פירושו חיוב מיתה לשמים בעלמא. ועי' בערוך לנר (סנהדרין שם).

מיהו שוי"מ בס"ד בתשובת פאר הדור (להרמב"ם סי' ג) שכתב להדיא שהטעם שאינו נהרג כי חז"ל אמרו "חייב מיתה" ולא אמרו נהרג. ואי"כ שוב יש לומר שאיסור זה הוא מן התורה. וכן בטורי אבן (חגיגה יג) מבואר שאיסור זה הוי מן התורה, אלא שאיסור ללמדו תורה דילפינן מ"מגיד דבריו וגו"ו הוא מדרבנן.

וכן נקט הגריש"א זצ"ל (קובץ תשובות ח"ג סי' קמב) דאיסור זה הוא מן התורה.

ואע"פ שהטור והשו"ע לא הביאו דין זה. מיי"מ נקטינן להלכה כפשט דברי הש"ס דאסור להם ללמוד ואנו אסור ללמד כמבואר בברכ"י (ש"י"ב יו"ד סי' רמו אות ג), ג' מהרש"א (יו"ד סי' רמו על סי' ו), אג"מ (יו"ד ח"ג סי' פט וסי' צו), שבט הלוי (ח"ב סי' נט), ועוד. ודלא כהבאר שבע (באר מים חיים סי' יד) שמסיק שאין גמ' זו להלכה ומיי"מ סיים דשומר נפשו ירחק מללמוד עמהם.

ויש לתמוה שהרי מצינו בכמה מקומות בש"ס שחכמים לימדו תורה לעכו"ם. במס' שבת (לא). מצינו מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי א"ל כמה תורות יש לכם א"ל שתיים תורה שבכתב ותורה שבעל פה וכו'. וכן במגילה (טז). אתא המן אמר להו במאי עסקיתו אמר ליה בזמן שבית המקדש קיים מי שנודב קרבן מנחה וכו'. ועיין עוד שם (ט). מעשה בתלמי המלך שכנסו שבעים ושניים זקנים והכניסם וכו'. ועיין במס' ע"ז (מד). דתנן שאל פרוקלוס בן פלוספוס את רבן גמליאל וכו'. וכן בעוד מקומות.

ולכאורה צריכים לומר שאין איסור זה אלא היכן שכוונת לימודם תורה, אבל היכן שבא לדחות דבריהם דרך דחייה, לית לן בה. וכן אם אין העכו"ם נחית ללמוד דברי תורה בעיון, אלא דרך שאלה בעלמא שרי [ומהא דבב"ק (נח). עי' תוס' (שם ד"ה קראו) שתירצו דלא נתחייבו למסור עצמן, אי נמי עשו עצמם גרים. ועיין בישי"ש (שם). ולפי דבריהם אפשר לתרץ גם הגמ' בכורות (ה). שאל קונטריוס אגמון את ריב"ז וכו' וכן מהא דע"ז (יא). אונקלוס בר קלונימוס הגר שלח קיסר גונדא דרומאי אבתריה משכינהו בקראי וכו'].

וכן מוכח מהמאירי (סנהדרין שם ד"ה בן נח) שכתב דאם עכו"ם עסק בתורה שלא לכוונת קיום עקרי מצוותיה אלא שליבו חפץ לירד לידעת תורתנו ותלמודנו ראוי ליענש, ע"כ. מבואר כל שאין עכו"ם חוקר ולומד התורה להגיע להבנת תלמודו מותר לו ללמוד.

שו"ר שכן כתב הגריש"א זצ"ל (שם ד"ה ונראה עוד) שכל שהעכו"ם לומד מתוך סקרנות או בדרך שלומד חכמה אחרת לית לן בה [ומיי"מ משמע דרק צירף סברא זו לנידון דשם. ועיי"ש שהוכיח כן מדברי הרמב"ם שיסוד האיסור הוא כשהעכו"ם לומד לשם מצות ת"ת. אלא דמיי"מ ס"ל לגריש"א שם, דאף בכה"ג אכתי אסור משום אין מוסרין תורה לעכו"ם, אולם המחנה חיים המובא לקמן לא מחלק בזה, ועי' בתוס' הנ"ל שהשוו האיסור ללמוד וללמד].

ועיין במהרש"א (חגיגה שם) שהאיסור ללמד הוא, למסור להם טעם וסוד המצוות ואפי' בז' מצוות שלהם אין מוסרין להם סודם וטעמן, ע"כ. וכן משמע מדברי מהמאירי (חגיגה שם) שכתב ד"אין מוסרים יסתרי תורה לעכו"ם וכו"ו. וכן דעת הבאר שבע (שם ד"ה ש"ב). והעיני שמואל (ע"ז ג). ועי' במהרצ"ח (חגיגה שם). אולם בספר החודים (פ"ח אות לו) שאסור ללמד אפי' אות אחת מן התורה. ועי' ספר חסידים (סי' רלח) ושל"ה (שתי לוחות הברית, שבעות דף קפח).

וכן פסק האג"מ (יו"ד ח"ג סי' צ) שתורה שאסורה למסור לעכו"ם הוא אף בנגלה אבל אין זה אלא בטעמים והסודות ומה שנוגע לפרטי דינים, אבל עצם הדין כמו שנאמר במשנה ואף בספר פוסקים כשו"ע בלא טעמים מותר [אולם לדעת הגריש"א זצ"ל (שם) בכה"ג אכתי איכא איסור מהא דחגיגה דאסור ללמד].

והמחנה חיים (ח"ב יו"ד סי' מו) כתב שדוקא אם העכו"ם רוצה ללמוד תורה כי מבקש בה חכמה אסור, אבל להתווכח עמו ולהראות לו כי שגה ברואה או מדברותיו כזב מותר דהעכו"ם לא יחפץ לדעת תורה וגם הישראל אינו מכוין ללמדו רק מציל עצמו מידו, ובעבור זה מצינו שתנאים הודיעו פסוקים לעכו"ם בפלפולים. ועיי"ש (ח"ב ח"י"מ סי' מט ד"ה וחשבתי) שכתבי דאפשר שבעכו"ם הלומד תורה במחשבה ואפילו מלמד תודה בכתב אינו חייב מיתה וכן אפשר שישראל הלומד לעכו"ם תורה בכתב אינו עובר על מגיד דבריו ליעקב כו' דכתיבה לא הוא כאמירה כי ברית כרתה לשפתים בורה שבע"פ, ע"כ. [ועי' בדבריו (ח"א סי' ז ד"ה ובה נדחה). ועי' בטורי אבן (שם) שגם הקשה שכמה מקומות מצינו שלימדו אותם תורה ועי' מה שיישב. והיפה ללב (ח"ג סי' רמו אות כא) דחה דבריו, ודו"ק.

בישל תבשיל פרווה ובשעת הבישול ניתז תבשיל בשרי ע"ג דפנות הסיר החצוניות, האם דין התבשיל הפרווה כדין תבשיל בשר

כתב המחבר (יו"ד סי' פ"ט ס"א) אכל בשר אפילו של חיה וקוף לא יאכל גבינה אחריו עד שישהה שש שעות וכו'. וכתב הרמ"א (שם) דהמנהג פשוט במדינות אלו להמתין אחר אכילת הבשר שעה אחת וכו', ויש מדקדקים להמתין שש שעות אחר אכילת בשר לגבינה וכן נכון לעשות. וכתב שם הש"ך (ס"ח ח') דכ"כ מהרש"ל [יש"ש חולין פ"ח ט"ז] דכן ראוי לעשות לכל מי שיש בו ריח תורה. וכתב בתבשיל הפמ"ג (שפתי דעת סוף ס"ק ה') דהמנהג פשוט להמתין שש שעות. ולי"כ החל"א [כלל מ' ס"ק ג'] דהמיקל בזה עובר משום בל תיטוש תורת אמת. ולי"כ ערוך השולחן (סי' פ"ט ס"ז) דהמנהג פשוט בכל תפוצות ישראל להמתין שש שעות וחלילה לשנות ובה נאמר ופורץ גדר וכו'.

ובסעיף ג' (שם) כתב המחבר דאם אכל תבשיל של בשר מותר לאכול אחריו תבשיל של גבינה, והנטילה ביניהם אינה אלא רשות, אבל אם בא לאכול הגבינה עצמה אחר תבשיל של בשר חובה ליטול ידיו. וכתב שם הרמ"א דשומן של בשר דינו כבשר עצמו, ונהגו עכשיו להחמיר שלא לאכול גבינה אחר תבשיל של בשר כמו אחר בשר עצמו ואין לשנות ופורץ גדר ינשכנו נחש. וכתב שם בהגהות יד אברהם [לר' אברהם משכיל לאיתן] דברדכי משה [אות ט'] מוכח דלאו דוקא גבינה עצמה אלא אפי' תבשיל של גבינה אחר תבשיל של בשר נהגו להחמיר, ולי"כ מהרש"ל, אבל מדברי ההג"ה בסמוך לא נראה להחמיר בזה, ולי"כ המנחת יעקב [כלל ע"ז ס"ק י'] ובספר אליהו זוטא [א"ח סי' קע"ג ס"ק ב'] שזוהו דעת ההג"ה שמנהי קינוח והדחה עכ"ד.

ואף פוסקי ספרד (עי' פ"ח סי' פ"ט אות י"ח, ובברכי" שם אות י' ובזבחי צדק אות י"א והובאו דבריהם בכ"ח ס"ק נ"ה) כתבו דהמנהג להמתין שש שעות אף אחר אכילת תבשיל של בשר, ועוד כתבו (עי' כנה"ג בהגהות הטור אות מ"ב ובזבחי צדק אות ל"ד והובאו דבריהם בכ"ח ס"ק נ"ח) דהמנהג להמתין שש שעות אף בין אכילת תבשיל בשר לאכילת תבשיל חלבי.

והשתא אי הדינן לנידון דידן נמצא דיש לדון אם התבשיל הפרווה נעשה לתבשיל בשרי ע"י נגיעת התבשיל הבשרי בדומיני הקדירה החיצוניות [בכ"ח] שהתבשיל הבשרי ניתז כנגד מקום התבשיל הפרווה, ולא היה בתבשיל הפרווה שישים כנגד התבשיל הבשרי, כמבואר בשו"ע סי' צ"ב ס"ה. ויעיון שם עוד בס"ו ואכמ"ל. ואי נימא הכי יש עוד לדון האם בעי המתנת שש שעות בין אכילת התבשיל הנזכר לבין אכילת תבשיל חלבי ועכ"פ בינו לבין אכילת גבינה.

והנה בסי' צ"ה [ס"א] כתב המחבר דגדים שנתבשלו או שנצלו בקדירה של בשר החוצה יפה שאין שום שומן דבוק בה מותר לאוכלן בכותח, משום דהוי נותן טעם בר נותן טעם דהתירא. וברמ"א שם [בס"ב] כתב דיש מחמירין בצלייה ובישול לאסור ג"ט בר ג"ט, והמנהג לאסור לכתחילה ובדיעבד מותר בכל ענין, ודוק לאכול עם חלב והבשר עצמו אבל ליתנן בכלי שלהם מותר לכתחילה.

חזינן דבכ"ה דהוי ג"ט בר ג"ט לא נחלקו אלא לענין אכילת הדגים עם חלב (ואף זה אינו אלא לכתחילה אבל בדיעבד לכ"ע שרי), אבל לענין המתנת שש שעות ודאי דלכ"ע א"צ אפי' לכתחילה, ובהו אין חולק [ויעיון עוד בש"ך סי' פ"ט ס"ק י"ט ובבית מאיר שם].

ואי"כ יש לומר דה"ה בנידון דידן, דדינא דהתבשיל הפרווה כדין הדגים הנזכרים, דנח' המחבר והרמ"א אי שרי לאכלן לכתחילה בכותח. דלכא"ו ה"נ הוי ג"ט בר ג"ט דהתירא, דהתבשיל הבשרי נתן טעם בקדירה והקדירה נתנה טעם בתבשיל הפרווה ואכתי הוי התירא. ופשיטא דא"צ להמתין שש שעות אחר אכילת התבשיל הפרווה. איברא דאבתי ל"ל דנידון דידן לא דמי לנידון דגדים שעלו בקערה, דשאני התם דה"ט בר ג"ט לא נעשה באותה השעה, אלא דמעיקרא הבשר נתן טעם בקדירה ורק לאחר מכן הקדירה נתנה טעם בדגים, משא"כ הכא דבאותה השעה גופא נתן התבשיל הבשרי טעם בקדירה והקדירה בתבשיל הפרווה, ואפשר דבכ"ה לא חשיב ג"ט בר ג"ט.

ובאמת מצינו חילוק זה להדיא בדברי החוות דעת [סי' צ"ה ס"ק א'] דכתב דנ"ל דלא הוי ג"ט בר ג"ט בשעת הבישול, כגון בכ"ה דנפ"ל חלב על הקדירה שמבשלים בה הדגים כנגד הרוטב ואח"כ בישלו הדגים עם בשר, דאפי' בדיעבד אסור אם לא היה שישים בבשר נגד החלב שנפל בראשונה, דכיון שנפל בשעת הבישול ובישול מפעפע בכל הכלי

כבד או בשר הנצלה אחר שלשה ימים האם מותר לחממו במיקרוגל

כתב **הטור** (יו"ד סי' סט) "כתבו הגאונים בשר ששהה שלשה ימים מעת לעת בלא מליחה, נתייבש דמו בתוכו ולא יצא עוד על ידי מליחה ואין לאכלו מבושלו". ודברי הגאונים הובאו **במרדכי** (פכ"ה סי' תשכב ותשכח), אולם **הריב"ש** (סי' פו) תמה על זה ומסיק דמ"מ ראוי לחוש לדברי הגאונים במקום שנהגו. ועיין **ברמ"א** (שם) שכתב דאין להשהות בשר ג' ימים כדי לצלותו בלא מליחה דחיישינן שמא ישלול, אבל לענין כבד כתב **החמודי דניאל** (מובא בפתי"ש סי"ק כו) דמותר להשהות דודאי יצלנו. ועיין לקמן האם מותר לבשל אחר צליה כבד שלא נצלה בתוך ג' ימים.

וכהגאונים הנ"ל פסק **השו"ע** (יו"ד סי' סט סעי' יב-ג). עיין **באג"מ** (יו"ד ח"א סי' כז ד"ה ומה) שמניין הג' ימים משעה שמתה לגמרי. ועיי"ש **בשו"ע** שאם שורה הבשר במים חצי שעה תוך השלשה ימים יכול להשהותו עד שלשה ימים אחרים. ואם מלחו וצלאו דעת **הט"ז** (שם ססי"ק לב) שמותר לבשלו לכתחלה. **והח"ד** (חדושים סי"ק מו) כתב שיש לסמוך להיתר כיון שהוא רק חומרת הגאונים. אבל **הפמ"ג** (סי' סט מ"ז סי"ק לב) מחמיר בזה.

ועיין **בפמ"ג** (סי' סט שפ"ד ססי"ק ג) שאפילו אם הבשר היה קפוא באותם ימים לא מהני ליה מליחה. והביאו להלכה **הפת"ש** (שם ססי"ק כח). וכן דעת **השבט הלוי** (ח"ב סי' כה), אולם **באג"מ** (יו"ד ח"א סי' כז) כתב שאם הוא קפוא כאבן יש להקל דיעבד, אבל לכתחלה להניח בפריזער כדי שיקרש ליותר מג' ימים יש לאסור אם לא לצורך גדול. ועיי"ש (או"ח ח"ג סי' נט דה ומצד שהוא נגלד).

ובאחיעזר (ח"ד סי' ל).

ולא רק בבשר יש להחמיר בזה כדברי הגאונים אלא אף בכבד, וכמו שפסק **הפמ"ג** (סי' סט מ"ז סי"ק לב). וכן דעת **הפר"ח** (סי' עג סי"ק ט) **והיד יהודה** (שם ארוך ססי"ק ד), וכן נראה דעת **החכמת אדם** (ככל לד אות ג). אולם **הכרתי ופלתי** (שם כרתי סי"ק ה) מתיר בזה, וכן נראה דעת **הערוה"ש** (סי' עג סוף אות ג).

ועיי' **בשו"ע** (שם) דכל זה לכתחלה אבל אם כבר בישלו מותר דיעבד. ועיין **בפמ"ג** (סי' סט מ"ז סי"ק לב) שיש להתיר בערב שבת דדחיקא ליה שעתא לכתחלה לבשל אחר הצליה. והביאו **הכה"ח** (סי' סט אות קעט). אולם **בשבט הלוי** (ח"ג סי' קע אות ג) כתב להקל באופן שבשר של שבת נפסד, לבשל אחר מליחה לקדרה וצליה גמורה וליתר שאת עם חליטה.

מעתה יש לדון האם בשר ששהה שלשה ימים שנצלה האם מותר לכתחילה אח"כ לחממו במיקרוגל.

דהנה **הפתחי תשובה** (סי' סט סי"ק כה) הביא בשם **החמודי דניאל** (מליחה אות ז) לאסור בשר ששהה ללא מליחה שלשה ימים לצלותו בקדרה אחר צליה, דכיון שיש לקדרה דפנות המעכבות זיבת הדם, זה נקרא "צלי קדר" ודינו כבישול [עיין **במ"ב** (סי' תעו סי"ק א) שכתב דצלי קדר פירושו שנצלה בקדירה בלא מים ושום משקה אלא מתבשל במוהל היוצא ממנו].

שוב עיינתי בדברי החמודי דניאל, וכתב שם דאע"פ שיש לומר שדוקא בישול אסור משום שמרכיכו טפי את הבשר מ"מ זה דמי למה שכתב **הנקודות הכסף** (על הטי"ז סי' סט סי"ק לב) דיש לומר דאף להגאונים בשר ששהה שלשה ימים ונמלח, אין הכוונה שאינו פולט כלום (כדעת הטי"ז שם) אלא פולט מעט מעט עיי' מליחה. וכן כאן י"ל דפולט מעט מעט ובדיעבד מותר בלא גרע מבשלו אחר צליה דמותר בדיעבד, ע"כ.

ולפי"ז אפשר דבשר ששהה שלשה ימים אחר צליה אסור לחממו בתוך כלי אף במיקרוגל, דאע"פ שדבר המונח במכשיר הנ"ל הרי הוא ללא משקה וא"כ אינו מתבשל שהרי מתחמם ללא מים מ"מ יש לחוש שיפלוט ממנו דם מעט מעט והוי צלי קידר. אבל אם אין דפנות בכלי שמונח בו הבשר לכאורה שרי.

ושוב אמר לי חכם אחד שליט"א שהעלה שאלה זו לפני **הגאון הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל** ואמר לו שידוע לו שהמיקרוגל אינו מבשל אלא "מייבש" (כלשונו של הגאון הנ"ל) ולכן מותר לחמם בו כבד שנצלה אחר שלשה ימים מהשחיטה שנוהגים שלא לבשלו, מ"מ המיקרוגל אינו מבשל ולכן מותר הוא, ע"כ.

אבל **בשמירת שבת כהלכתה** (פמ"ב אות כג ובהגה שם) בשם **הגרש"א זצ"ל** כתב שאין חימים המיקרוגל נחשב לצליה, וע"כ כתב שאסור לצלות כבד במיקרוגל דהרי הקרינה "מבשלת" את הדם בתוך הכבד ואינו יוצא, ע"כ. וכן דעת **הגר"ש ואזנר שליט"א זצ"ל** (מבית לוי ח"ג עמ' כב אות י).

ולפי"ז יש לומר דאף בנידון דידן החוסם של המיקרוגל מבשל החתיכה ולא הוי כצליה, ועל כן אסור בכל גוונא (לכתחלה) לחמם הבשר שם. וכן דעת **הגר"מ גרוס שליט"א** שיש להחמיר להחשיב המיקרוגל כבישול, ודו"ק.

ל"ג
ר' מנחם בן זאב ז"ל
העלון נתרם בעילום שם
להצלחת התורם ומשפחתו
בכל הענינים

© הערות בטל' 02 571-3932 - ביו השעות 19:45 - 20:15

לחומרא והבלוע מקושר עם התבשיל חשבינן כאילו נפל לתבשיל והוי טעם ראשון.

ולדבריו מבואר דדין התבשיל הפרוה כדין תבשיל בשרי לענין אכילתו עם חלב.

אולם בהגהות **אמרי ברוך** [שם] כתב להקשות על דברי החוות דעת מזבירי ה"ר בחולין [מ"א ז"א]. וכוננתו היתם הביא ה"ר דברי **ספר התרומה** דקערות בשריות שהודחו במחבת חולבת במים רותחין ושתיהם בני יומן פשוט דהכל נאסר משום בשר בחלב, דהטעם שבקערות נפלט במים וטעם החלב שבמחבת נפלט במים ומי נאסרו המים משום בשר בחלב שבהן וחזרו לאסור את המחבת והקערות, והביא ה"ר **דהרמ"ן** וכתב עליו דאישתבש כהני דהיינו דגים שעלו בקערה, דקערה היינו קערה ומים רותחין שפלטו בהם היינו דגים ומחבת חולבת היינו כותח, וכשם שמותר לאכול את הדגים בכותח כך המים הללו מותר ליתנן בין בכותח ובין בפליטת חלב שבמחבת, וכ"כ **הרשב"א** ואחרים, וה"ר גופא השיג על דברי הרמב"ן דדברי בעל התרומה נכונים ובוררים דשאני התם דהכותח לא קיבל כלל טעם ראשון דהיינו הקערה אלא מהדגים והווי טעם שני, משא"כ הכא דטעם החלב הנפלט לתוך המים מקבל טעם ראשון מן הקערות דמאן לימא לן שלא יתערבו פליטת הבשר ופליטת החלב בעצמן, הלכך לא הוי ג'ט בר ג'ט. עכ"ל ה"ר. הרי דאף ה"ר לא פליג על דברי הרמב"ן אלא מפני דס"ל דאיכא הכא תערובת של פליטת החלב בפליטת הבשר, אבל לכ"ע לא גרע משאר ג'ט בר ג'ט מחמת שנעשה בשעת הבישול. וזה שלא כדברי החו"ד.

וא"כ נמצא דנידון דידן תלוי במח' הנזכרת דאי אמרינן ג'ט בר ג'ט אף בשעת בישול א"כ דין התבשיל הפרוה כדין דגים שעלו בקערה דנח' בו המחבר והרמ"א כנזכר, ופשוט דא"צ המתנת שש שעות אחר אכילתו. אולם לדברי החו"ד דלא אמרינן ג'ט בר ג'ט בשעת בישול נמצא דדין התבשיל הפרוה כדין תבשיל בשרי, ואסור לאכול עם חלב אף בדיעבד. אלא דאכתי יש לדון לדברי החו"ד אי בעי המתנת שש שעות אחר אכילת התבשיל הפרוה.

והנה **ברמ"א** (סי' פ"ט ס"ג) כתב דאם אין בשר בתבשיל רק נתבשל בקדירה בשרית מותר לאכול אחריו גבינה ואין בו מנהג להחמיר. **ובש"ך** [שם ס"ק י"ט] כתב להעיר מהא דריש סי' צ"ה דמבואר דאפי' לאכול עם גבינה מותר דהוי ג'ט בר ג'ט [יער'ש **בבאר היטב** ס"ק ז"א ו**במש"ז** שם ס"ק י"ט]. ובהגהות הגרעק"א [שם] כתב ליישב דנפק"מ ככה"ג שבשלו דבר חריף בקערה של בשר דאין בו משום ג'ט בר ג'ט, דאפי' מותר לאכול אחריו גבינה. וכ"כ **הבית מאיר** [שם].

ומבואר בדבריהם דבכה"ג דליכא אלא בליעת טעם מן הכלי א"צ המתנת שש שעות [ויעיי' עוד שם **בבאר היטב** הנ"ל, ו**בפתי"ש** ס"ק ז', ו**בהגהות יד אברהם**], וא"כ ה"נ בנידון דידן אף לדברי החוות דעת א"צ המתנת שש שעות אחר אכילת התבשיל הפרוה.

ויש להעיר דלכאורה נידון דידן מצוי נמי באותן המחממים את החלות י"ג סיר שיש בתוכו מאכל בשרי, דלכ"ע לא גרע דין החלה מדין דגים שעלו בקערה דנח' בו המחבר והרמ"א ריש סי' צ"ה. ולדעת החו"ד לכאורה דין החלות כדין תבשיל בשרי לענין אכילתו עם חלב [ולפי"ז אפשר דה"נ יש להיזהר מלאכול עם דגים ל"פ המבואר בשו"ע או"ח סי' קל"ג וביו"ד סי' קט"ז ויש להאריך בזה, ואין כאן מקומו], אלא דא"צ המתנת שש שעות אחר אכילתו. אלא דלענין זה כל הנידון הינו רק גבי כדי קליפה מן החלות, כדון כל פליטת כלי בדבר יבש ללא רוטב דאינו מבלע אלא כדי קליפה ממבואר **בד"מ** סי' ק"ה אות כ' ו**ברמ"א** שם ס"ז [יער'ש **בש"ך** ס"ק כ"ג].

[נכתב ע"י הרב ש. פ. שליט"א]

פניני מוסר

עבודת הימים שאחרי שבועות

"גם ביום ז' בסיון יתאמן בתורה, שהרי לדעת ר' יוסי בגמ' שבת דף פז: ביום ז' סיון ניתנה תורה".
(כף החיים סי' תצ"ד, ז' בשם הח"י"א)

- "דהנה בכל יו"ט אזי התשלומין של קרבן עולת ראייה הם תמיד בתוך ימי המועד, שיש בהם איסור מלאכה וקדושת חול המועד, ורק בחג השבועות התשלומין הם בימי החול כאשר כבר אין את קדושת המועד והימים מותרים במלאכה, ואולי זהו בא לרמוז לנו דיכולין להמשיך את הקדושה של חג השבועות גם לתוך ימות החול, וזהו כי קדושת חג השבועות הוא בכח התורה, וע"י עמל התורה מתקדש כל החול ונעשה קודש".
(קונטרס פעניני חג השבועות עמ' קצ)

- "והנה המדרש רבה ושאר מדרשי חז"ל וכן הוזה"ק על פר' נשא הם הגדולים והארוכים ביותר מכל מדרשי חז"ל שעל שאר פרשיות התורה, וכבר עורר על זה בספר הזכות לבעל חי' הר"ם...

ובדבריו משמע, דהרבו חז"ל בחידו"ת שבשבת זו משום שזהו התחלת השנה החדשה בתורה, והכל הולך אחר ההתחלה...

ו"ל עוד בזה, דכיון דאחרי שבועות הוא זמן שעדיין בוער בנו אור התורה שזכינו לו בחג השבועות... ולכן יש לטרוח בזמן הזה הרבה בדברי תורה ובחידו"ת, ועל ידי זה תהא ההתעוררות נחשקת בקרבנו ותמשיך להאיר בנו על השנה הבעל"ט".
(שם, עמ' קצא)

נעוך ע"י מחבר סדרת "עבודת המועדים"